

REDACTIONEEL

Met trots presenteert de redactie het eerste nummer van het *Tijdschrift voor Genderstudies*, opvolger van het *Tijdschrift voor Vrouwenstudies*. Dit tijdschrift is het Nederlandse forum voor wetenschappelijke bijdragen aan de problematisering van sekse vanuit de verschillende disciplines.

De redactie wil de naamswijziging aanwenden om het debat over de wetenschappelijke en politieke bruikbaarheid van het genderbegrip nieuw leven in te blazen. Het discussiedossier, met daarin bijdragen van Stefan Dudink, Anne-marie Mol en Petra Schreurs & Lilian Halsema, geeft een adequaat beeld van de ambivalenties waarmee het genderbegrip is omgeven. Waar voor de een het een logische stap is in een lange ontwikkeling van seksvraagstukken, is het voor de ander louter modieus gedoe dat tot weinig leidt. Waarvan acte ... en wordt vervolgd.

Het nummer wordt geopend door Joyce Outshoorn, een van de grondleggers van de feministische wetenschapsbeoefening in Nederland. Ook zij toont zich ambivalent ten opzichte van de naamswijziging. Outshoorn onderkent de revolutionaire vernieuwing die deze behelst, maar wijst ook op de risico's.

Een belangrijke kwestie is de vraag of het gebruik van gender als analytisch concept in de praktijk van het empirisch onderzoek wel dat oplevert wat het in theoretisch opzicht belooft. Een beschouwing van Evelien Tonkens leert dat die belofte vooralsnog niet volledig wordt waargemaakt: de potentiële winst van een genderbenadering ten opzichte van een benadering in termen van sekse c.q. vrouwen wordt niet altijd verzilverd. In het volgende nummer zal opnieuw een bijdrage verschijnen over deze beloftevolle 'kikker die maar geen prins wil worden'.

In dit nummer twee bijdragen over recente ontwikkelingen in de reproductietechnologie en hun maatschappelijke gevolgen. Selma Sevenhuijsen buigt zich in haar artikel over de vraag wat de gevolgen zijn voor het maatschappelijk debat over bio-ethiek wanneer het embryo wordt opgevat als een uit de mysteries van de baarmoeder bevrijde *persoon*. Zij laat zien hoe een heel scala van morele redeneringen en maatschappelijke overwegingen buiten de orde wordt verklaard als het embryo in individualistische trant tot persoon wordt. Marta Kirejczyk gaat in op de waarden en normen die ten grondslag liggen aan het beleid ten aanzien van IVF in het bijzonder de leeftijds grenzen die voor vrouwen worden

Redactievergadering (zomer 1997).

Van links naar rechts zittend: Stephan Cremer, Irene Meijer, Yvonne Benschop, Margo Brouns, Ria van den Brandt en Bibi Straatman; staand: Marysa Demoor, Trudi Nederland, Wies Weijs en Inge Arends.

gesteld en de vereisten ten aanzien van de leefvorm van vrouwen. De normativiteit van de Gezondheidsraad en de Vereniging voor Familie- en Jeugdrecht heeft verstrekkende gevolgen voor lesbische en alleenstaande vrouwen en voor vrouwen die op latere leeftijd met behulp van de techniek kinderen willen krijgen. Kirejczyk laat zien in welke rollen vrouwen en mannen – feitelijk en ideologisch – worden ingeschakeld om deze normativiteit gestalte te geven.

Vrouwen en kinderen staan ook centraal in het onderzoek van Mieke van Doornik en Jaap Dronkers. Aan de hand van empirische gegevens kunnen de auteurs de stelling ontzenuwen dat het betaald werken van moeders een negatief effect heeft op het welzijn van hun kinderen. De gedachte dat kinderen als gevolg van het werk van vrouwen ontsporen is hiermee voorgoed naar het rijk der mythen verdwenen. Dat is goed nieuws voor diegenen die zich in het maatschappelijk debat met CDA'ers en andere gezinsadepten moeten verweren tegen het nog immer vigerende denkbeeld dat het nageslacht kind van de rekening is wanneer vrouwen betaald gaan werken. Overigens wacht de redactie met grote spanning op een onderzoek dat ingaat op de relatie tussen het werk van de vaders en het welzijn van hun kinderen.

Gender of geen gender, het *Tijdschrift voor Genderstudies* is nog immer podium voor ouderwetse vormen van politiek: belangenbehartiging voor vrouwen. Margit van der Steen geeft in haar opiniebijdrage een verslag van het juridisch gevecht met NWO ten aanzien van de leeftijdsgrenzen. In Nederland is leeftijdsdiscriminatie niet verboden, maar het

NGV is erin geslaagd om de Commissie Gelijke Behandeling ervan te overtuigen dat in het geval van NWO leeftijdsdiscriminatie tevens seksediscriminatie is (of beter: discriminatie van moeders), en dat is in Nederland wel verboden. De KNAW en NWO zijn zo verstandig geweest om het oordeel van de CGB zwaar te laten wegen en hebben hun leeftijdsgrenzen ongedaan gemaakt.

De redactie is ook verheugd over het bericht dat het Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschappen onderzoek wil laten verrichten naar mogelijke genderbias in peer review systemen (zie de laatste Nieuwsbrief van het Nederlands Genootschap voor Vrouwenstudies). Eindelijk is deze instelling wakker geworden: het uitzonderlijk lage percentage vrouwelijke hoogleraren in Nederland (slechts 4%! van de hoogleraren) kan onmogelijk geweten worden aan de kwaliteiten van het wetenschappelijk werk van vrouwen. Aanleiding voor deze aandacht voor vrouwelijke wetenschappers is een Zweeds onderzoek naar genderbias in beoordeling van beursaanvragen van vrouwen, waaruit bleek dat vrouwen substantieel beter moeten presteren dan mannen om voor subsidie in aanmerking te komen. In de volgende nummers zullen we uitgebreid aandacht besteden aan deze kwestie en de (re)acties van de Nederlandse gremia.

De inhoud van dit eerste nummer overziend kunnen we constateren dat de 'jongeling' trouw is aan de erfenis van grote zus, maar dat hij eigenzinnig zijn eigen weg gaat, op zoek naar interessante bijdragen aan het wetenschappelijke en het maatschappelijke debat rond seksevraagstukken.